

فصل دوم

سیل

سیل

باران سنگین و ذوب سریع برف مهم‌ترین دلیل وقوع سیل است. سیل هنگامی اتفاق می‌افتد که کانال رودخانه یا مسیر طبیعی جریان آب نتواند ظرفیت طغیان را تحمل کند. عوامل موثر در این شرایط عبارتند از: باران‌های سنگین، ذوب سریع برف، شیب‌های زیاد، تخریب سدها، وجود توفان و نفوذ آب به ساحل و دخالت انسان در طبیعت، از قبیل نابودی جنگل‌ها و مراتع و..

سیلاب‌ها بر دو گونه‌اند، سیلاب‌های آرام که به تدریج در طی روزها و هفته‌ها در اثر بارندگی و افزایش حجم ناگهانی آب رودخانه و دریاچه‌ها ایجاد می‌شود و سیلاب‌های ناگهانی در اثر افزایش ناگهانی حجم آب رودخانه‌ها و دریاچه‌ها ایجاد شده و با خود مرگ و مصدومیت افراد و تخریب منازل را به همراه دارد.

اقدامات قبل از وقوع سیل

- از ساختن خانه در حریم رودخانه، به طور جدی بپرهیزید.
- کیف امداد و کمک‌های اولیه را تجهیز نموده و آن را در دسترس قرار دهید.
- برای زمان وقوع سیل در ظرف‌های مطمئن، آب سالم ذخیره کنید.
- مقداری غذا به صورت کنسرو ذخیره نمایید.
- وسیله روشنایی (چراغ قوه، شمع و...) تهیه کنید.

- اسناد و اوراق بهادار را در جعبه‌ای ضدآب و مطمئن قرار دهید.
- اگر آب گرم‌کن و یا وسایل برقی در معرض سیل قرار دارند آنها را در جایی بالاتر از سطح موجود قرار دهید.
- برای جلوگیری از برگشت آب سیل و فاضلاب از طریق مجاری فاضلاب به داخل منازل، «دریچه‌های کنترل» فاضلاب تعبیه نمایید.
- برای جلوگیری از ورود سیلاب به داخل خانه، در مسیر آن، سد خاکریز و سیل‌بند بسازید.
- اگر در جایی زندگی می‌کنید که بطور دائم با خطر سیل گرفتگی مواجه هستید با استفاده از مصالح مناسب و تمهیدات لازم، ساختمان خود را ضدآب کنید و دیوارهای زیرزمین را با عایق‌های ضدآب بپوشانید تا جلوی نفوذ آب و آسیب‌های بعدی گرفته‌شود.
- منزل خود را در مقابل حوادث بیمه نمایید.

اقدامات حین وقوع سیل

- برای اطلاع از وضعیت و نیز گرفتن دستورات لازم به رادیو، تلویزیون و یا اعلام خبر از طریق بلندگوهای عمومی گوش دهید، در صورتی که دستور تخلیه داده شد، بلافاصله این کار را انجام دهید.
- زمانی که تشخیص دادید سیلاب در حال شکل‌گیری است، خیلی سریع عمل کرده خود را نجات دهید، شما تنها چند دقیقه برای این کار فرصت دارید.
- از فاضلاب‌ها و جویبارهای به ظاهر آرام دوری نمایید، بخاطر داشته‌باشید جویبارها، کانال‌های فاضلاب، تنگه‌ها و... نیز می‌توانند به ناگهان دچار سیل شوند.

- اگر خانه شما در محل مرتفعی است و خطر آب گرفتگی شما را تهدید نمی‌کند، نیاز به خروج از منزل نیست. در غیر اینصورت مناطق کم ارتفاع را خیلی سریع ترک نموده و به مناطق مرتفع دور از رودخانه‌ها و نهرها بروید.
- در صورت ترک خانه، اشیای گران قیمت را به محل‌های بالاتری در منزل ببرید و درها را قفل کنید.
- جریان آب، برق و گاز را برای جلوگیری از آب‌گرفتگی، برق گرفتگی و انفجار قطع کنید.
- در جریان آب راه نروید چرا که ۱۵ سانتیمتر آب در حال حرکت ممکن است باعث برهم خوردن تعادل شما شود، اگر مجبورید در آب حرکت کنید، از مسیری بروید که آب حرکت نمی‌کند. برای اینکه از استحکام زمین جلوی پای خود مطمئن شوید از یک تکه چوب دستی استفاده کنید.
- در منطقه سیل‌زده رانندگی نکنید. اگر سیل اطراف خودروی شما را فراگرفته‌است، خودرو را رها کنید و به یک منطقه مرتفع بروید و گرنه جریان سیل شما و خودرویتان را خیلی سریع با خود می‌برد.
- هیچ‌گاه به تنهایی در یک ناحیه سیل زده، به این طرف و آن طرف نروید، اگر پیاده هستید، از نقاطی که سطح آب آن از زانو بالاتر است عبور نکنید.
- هرگز از درختان در معرض سیل به عنوان محل امن استفاده نکنید.
- در هنگام سیل از پل‌های چوبی سست روی رودخانه‌ها عبور نکنید.
- در جریان سیل شنا نکنید.
- وسایل نقلیه، حیوانات اهلی و اشیای قابل حمل را باید به نزدیکترین محل مرتفع انتقال دهید.

نکات زیر را برای رانندگی در شرایط سیل بخاطر بسپارید:

- در بیشتر خودروها ارتفاع پانزده سانتیمتر آب می‌تواند به کف خودرو برسد و کنترل آن را مختل نماید و یا حتی باعث توقف حرکت آن شود.
- خودرو و وسیله نقلیه، محل امنی در مقابل سیل نمی‌باشند، اگر وسیله نقلیه شما (به علت فرو رفتن در آب یا گل) از حرکت ایستاد فوراً آن را ترک کرده و به جای مرتفع بروید.
- ارتفاع آب در حد سی سانتیمتر، بیشتر خودروها را شناور می‌کند.
- شصت سانتیمتر آب در حال حرکت، می‌تواند هر خودرویی را شناور سازد.
- در صورت بالا آمدن سطح آب، از توقف در منطقه آب گرفته به هر دلیل بپرهیزید.
- از عبور دادن حیوانات اهلی از عرض رودخانه‌ها و سواحل آنها در زمان بارش شدید باران و وقوع سیل بپرهیزید.
- در هنگام رانندگی مراقب شیب‌ها و پیچ‌های جاده باشید، با دنده سنگین حرکت کنید چرا که در این مواقع، ترمزها در آب بخوبی کار نمی‌کنند.

اقدامات بعد از وقوع سیل

- خود را به نزدیکترین محل امداد رسانی هلال احمر یا سایر مراکز امداد رسانی برسانید، غذا، البسه و سایر کمک‌های اولیه در آنجا موجود است.
- برای اطمینان از سالم بودن آب آشامیدنی حتماً به گزارش اخبار محلی توجه کنید و آب آشامیدنی را قبل از مصرف بجوشانید.

- از سیلاب دور شوید، چراکه این آب ممکن است با روغن، گازوییل، یا فاضلاب آلوده شده باشد و یا احتمال دارد در اثر تماس با خطوط نیروی برق زیرزمینی، جریان برق پیدا کرده باشد.
- از آب در جریان فاصله بگیرید.
- به مناطقی که سیلاب عقب‌نشینی کرده‌است توجه کنید، زیرا استحکام خیابان‌ها و جاده‌ها ممکن است بخاطر جریان سیل ضعیف شده باشد که در این صورت ممکن است در اثر وزن خودرو فرو برود.
- از خطوط فشار قوی دوری کنید.
- زمانی به خانه بازگردید که مسئولان وضعیت را امن اعلام کنند.
- از ساختمان‌هایی که اطرافش را آب احاطه کرده‌است، دور شوید.
- هنگام ورود به منزل کاملاً احتیاط کنید، ممکن است پی‌های ساختمان آسیب‌دیده باشد ولی در ابتدا خرابی دیده نشود و ظاهر خانه سالم به نظر بیاید.
- سعی کنید در طول روز به منزل برگردید تا استفاده از وسایل روشنایی لازم نباشد. چنانچه مجبور هستید شبانه به خانه برگردید، خیلی محتاط باشید، از فانوس، مشعل و کبریت برای روشن کردن ساختمان استفاده نکنید، چراغ قوه را نیز قبل از ورود به ساختمان روشن کنید.
- از غذاهای کنسرو شده استفاده نمایید.
- لوازم برقی را قبل از استفاده کنترل و خشک کنید.
- آب‌های جمع شده برای گودال‌ها شرایط مناسبی را برای رشد حشرات به خصوص پشه‌ها ایجاد خواهد کرد، بنابراین از توری در محل اقامت خود استفاده نموده و پوشاک آستین بلند و چکمه‌های ساق بلند بپوشید.

- چون سیل باعث خارج شدن مارها از لانه‌های خود می‌شود بعد از سیل مراقب مارگزیدگی باشید.
- پس از سیل احتمال شیوع بیماری‌های عفونی مانند عفونت‌های دستگاه گوارش از جمله هپاتیت، وبا، حصبه و... وجود دارد، که باید مراقبت‌های لازم بهداشت فردی و عمومی به عمل آید.
- اگر مخزن توالت، کاسهٔ توالت، تصفیه‌خانه و تأسیساتی مانند آن آسیب‌دیده است در صورت امکان آن را تعمیر نمایید. سیستم‌های زهکشی در صورت آسیب‌دیدن، سلامتی و بهداشت افراد را به مخاطره می‌اندازد.
- هر چیز خیس و مرطوب را تمیز و ضدعفونی نمایید زیرا گل و لای باقی‌مانده از سیلاب حاوی مواد شیمیایی و فاضلابی می‌باشد.